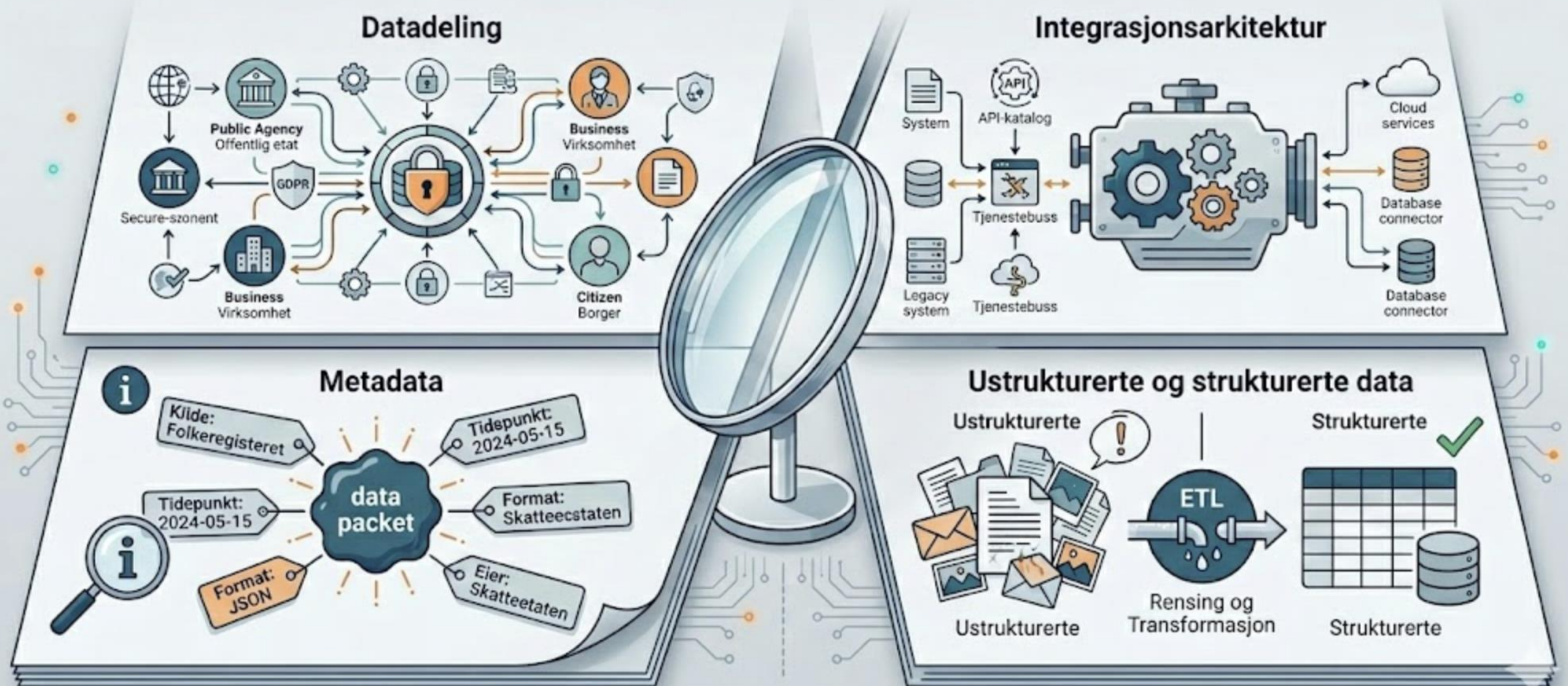

Et skråblikk på datadeling, integrasjonsarkitektur, metadata, ustrukturerte og strukturerte data

Foredragsillustrasjon

Hvorfor her jeg her?

UiO – IT Department

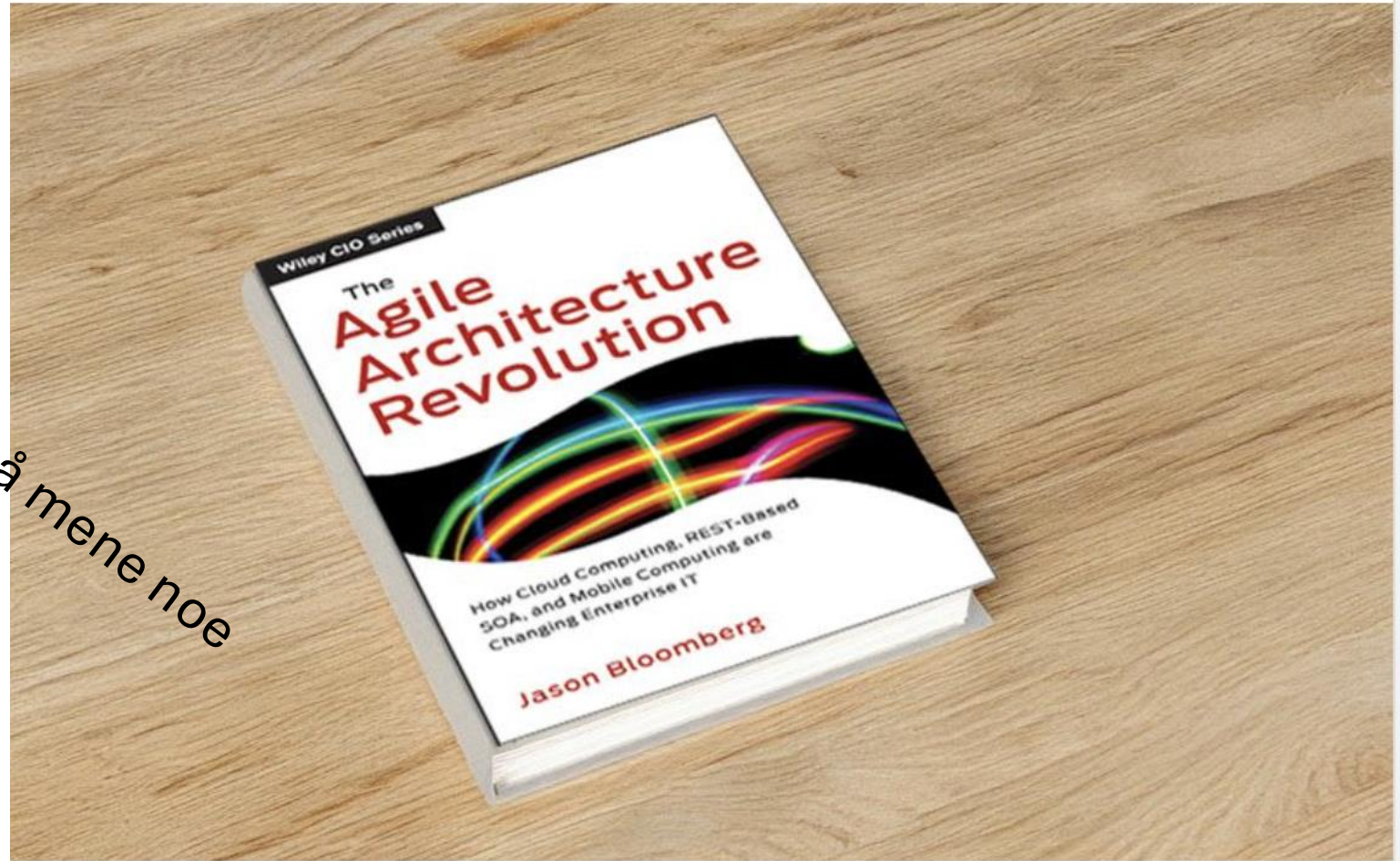
1,962 followers

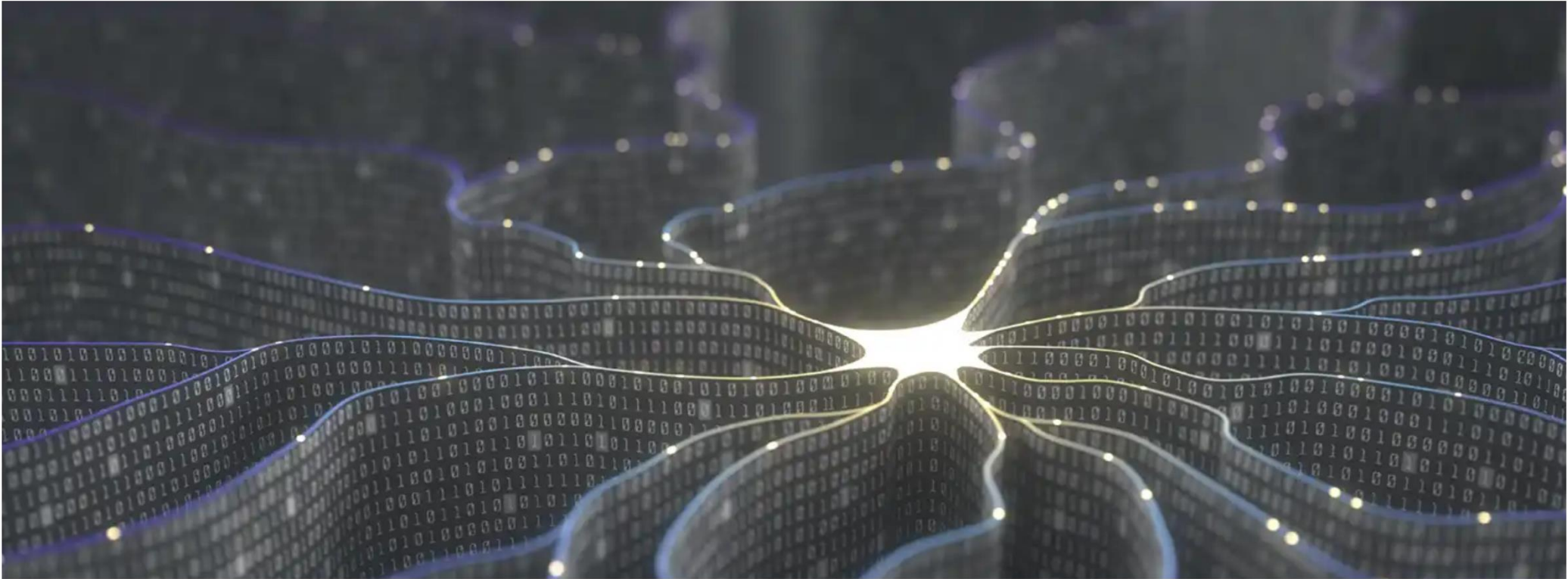
1mo • ↻

Ukens ord fra IT-direktør **Gard Thomassen**: Europeiske dataspaces, orden i eget hus, ferdige datapakker, metadata-standarder og annen moro. Er det lov å mane til litt moderasjon? (Som Hermod Skånland visstnok har sagt). ...more

+ at jeg aldri klarer å la være å mene noe

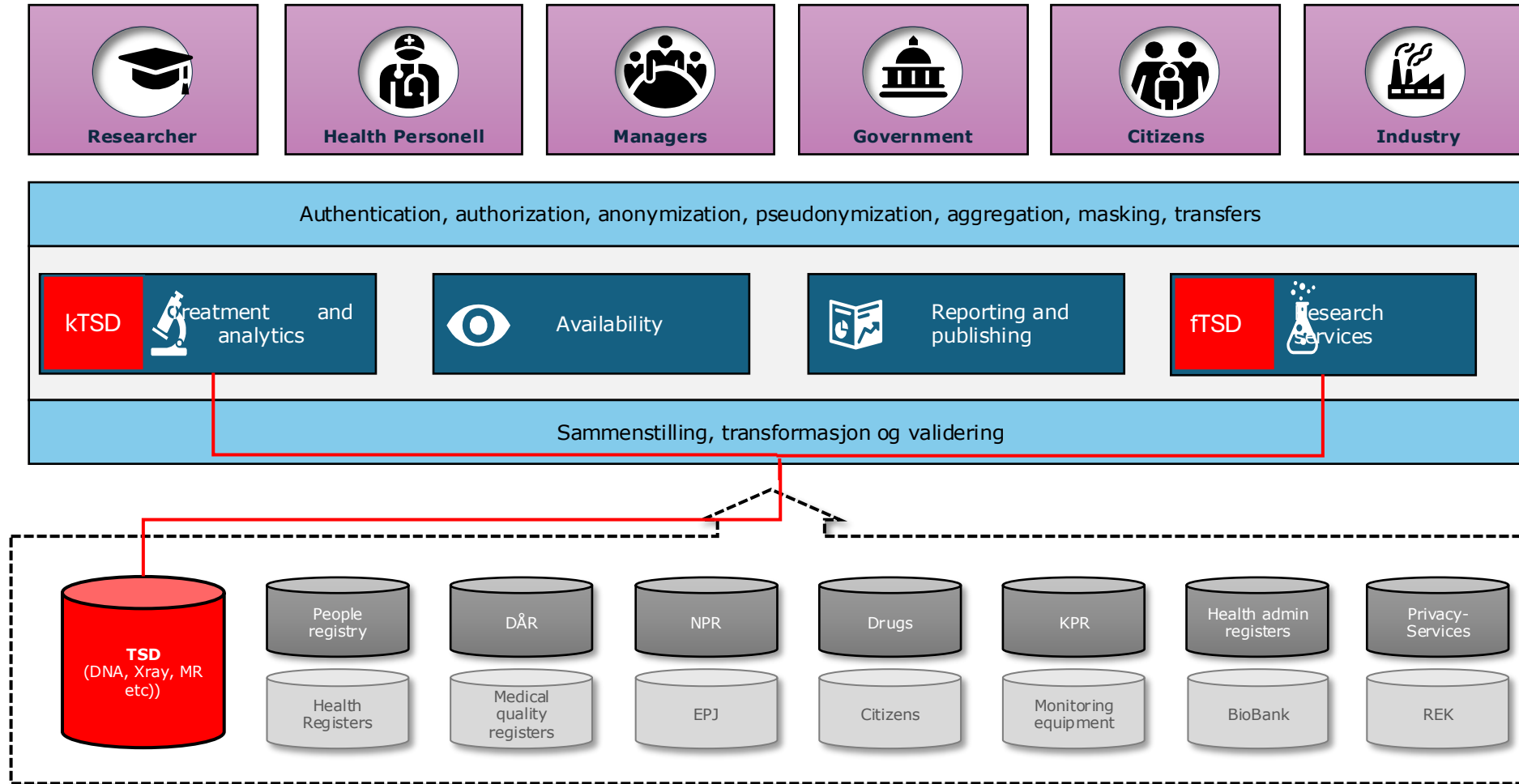

- Jeg er sykkelig opptatt av leveranser (ROI)
- Jeg er lettfyrt på dårlig pengebruk
- Jeg er latterlig utålmodig
- Jeg kommer til å sparke litt i øst og vest
- Jeg kommer til å sette ting på spissen
- Jeg kommer til å ta noen innersvinger
- Jeg er liker metadata
- Alle saker har flere sider
- Ikke alt vi gjør på UiO er like genialt
- Og... det kommer ofte «litt mer an på»...

Men kom igjen da... Det offentlige Norge klarer bedre ROI!

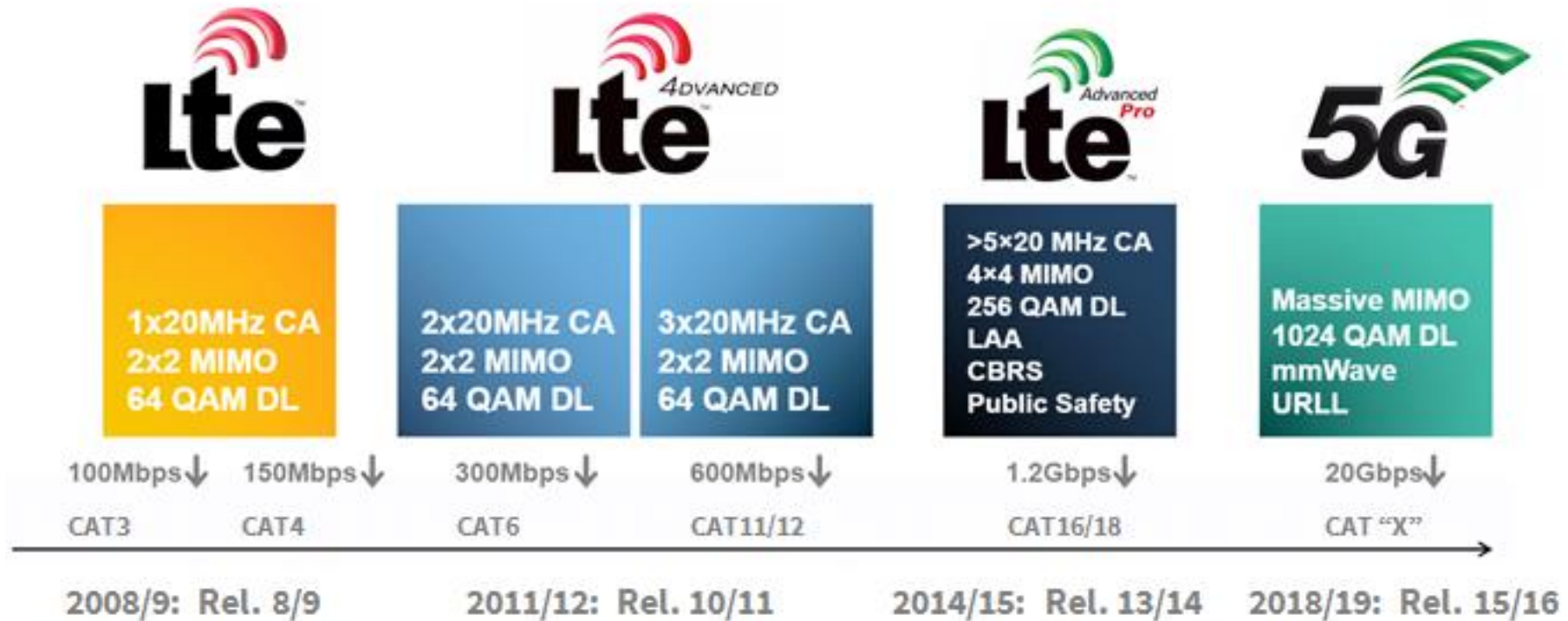

Helseanalyseplattformen

Telekom

- Uten samhandling er det vrient å tjene penger -> standardiseringsgrupper

- Riktige data for best fremdrift ?
- DFØ : ØK / HR
- Agilt prosjekt – ingen resultater før >1 år jfr plan
- 90MNOK budsjett ved start
- En egen arbeidspakke for å finne gevinster som del av prosjektet
- Ingen klare gevinster beskrevet i planen

SAMFUNNSMÅL

KUDAF - prosjektet

Deling av data i
Kunnskapssektoren skal bidra til

Økt deltakelse i
arbeids- og samfunnsliv

Økt læringseffekt i
utdanning og forskning

Effektiv ressursbruk
og riktige prioriteringer

Dette vil føre til høyere verdiskapning!

Tilgjengelig data

Rask tilgang
til data

Høy datakvalitet

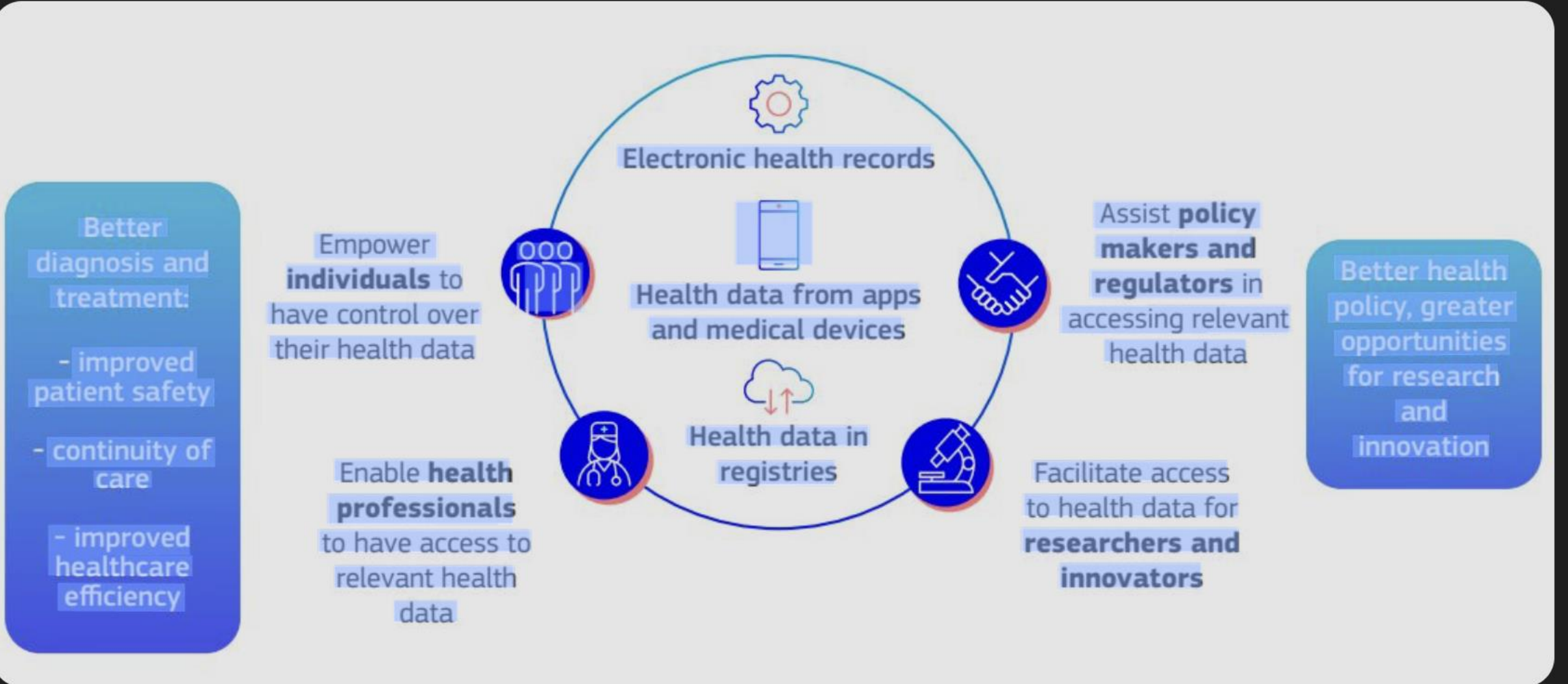
Sikker
datahåndtering

Ressurseffektiv
forvaltning av data

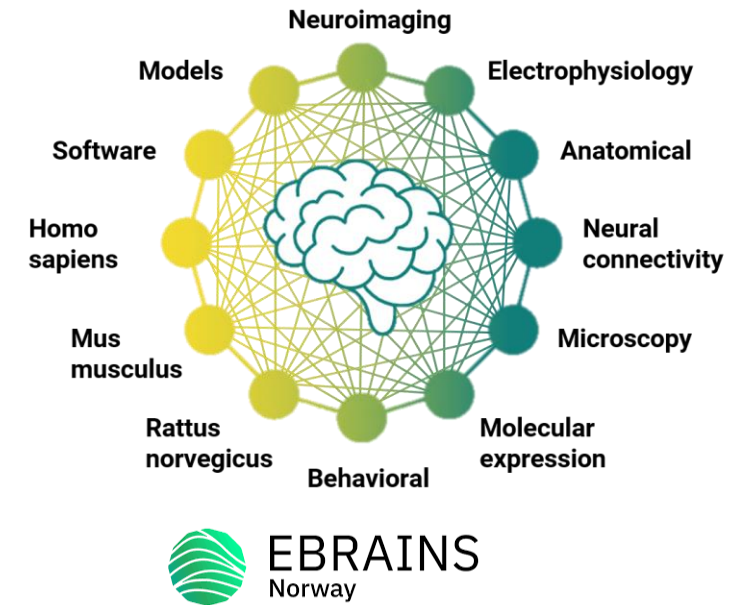

European Data Spaces → NORTRE for sensitive data

UiO og datadeling

- Pådriver for nasjonal samhandling og tjenester
  - Samordnet opptak
  - Felles studentsystem
  - FEIDE (sammen Uninett)
  - TSD -> NORTRE
- Integrasjonsarkitektur – gjenbruk og samhandling (INTARK)

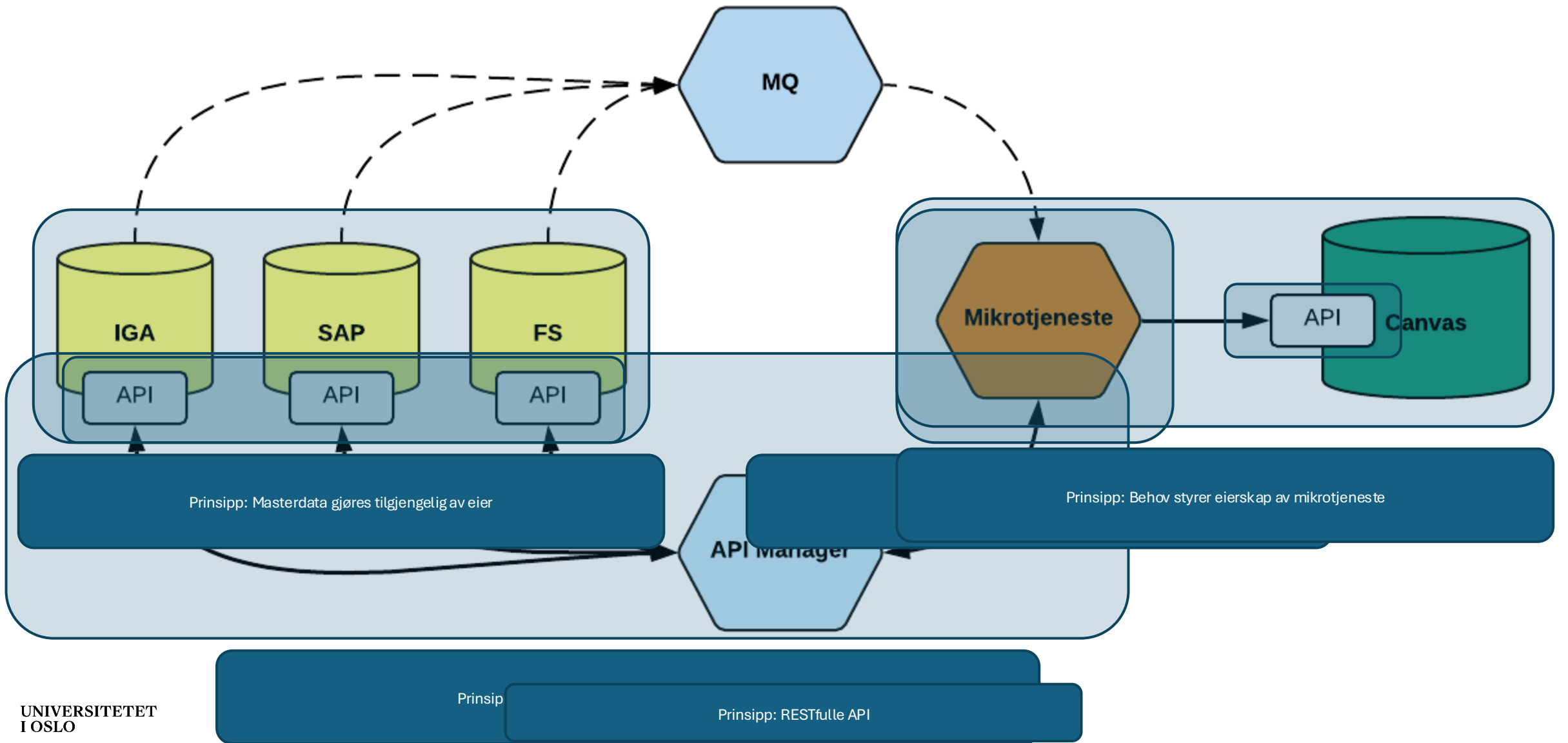
UiO INT ARK -> UH-INT-ARK ----- the short story

- Initiativ startet i ~2016
- UiO:IntArk definert omtrent 2016/2017
- Hvorfor?
  - Fra Hub'n spoke til løsere koblede systemer
    - Dele data effektivt
    - Redusere kostnader
- 2026 : Mye er likt, men nå:
  - UH:IntArk
  - Referansearkitektur for datadeling i høyere utdanning og forskning (RADHUFF)
- Se <https://docs.sikt.no/docs/datadeling/>
- «The long story» <https://www.uio.no/tjenester/it/utvikling/integrasjonsarkitektur/mer-om/teknisk-lang.html>

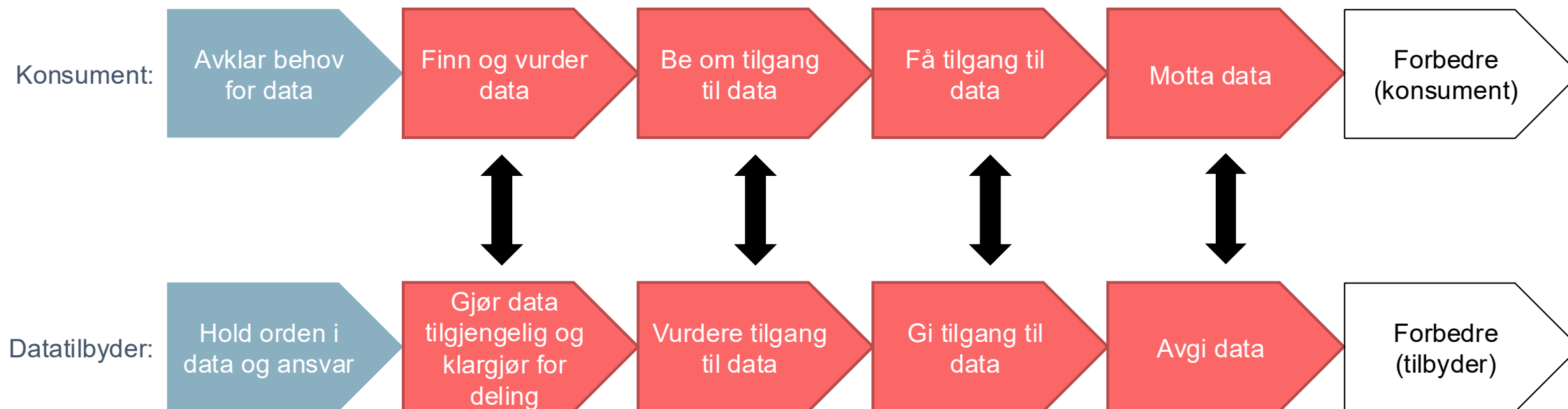
Hva er egentlig Integrasjonsarkitekturen?

- “Verktøykassen” inneholder
  - prinsipper og styringsregler for informasjonsforvaltning
  - teknisk datadelingsplattform
- Konkretisering av DigDirs arkitekturprinsipper, for UH sektoren
  - [Digitaliseringsrundskrivet](#) legger føringer
- Hjelpemiddel for å oppnå [orden i eget hus](#)

Referansearkitekturen

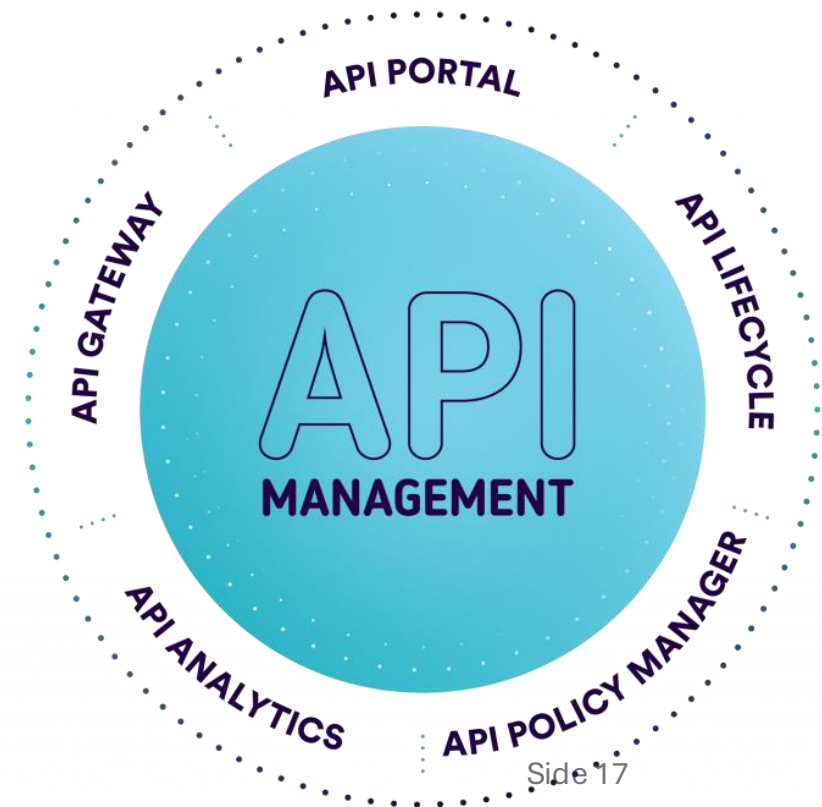

IntArk - Teknisk plattform

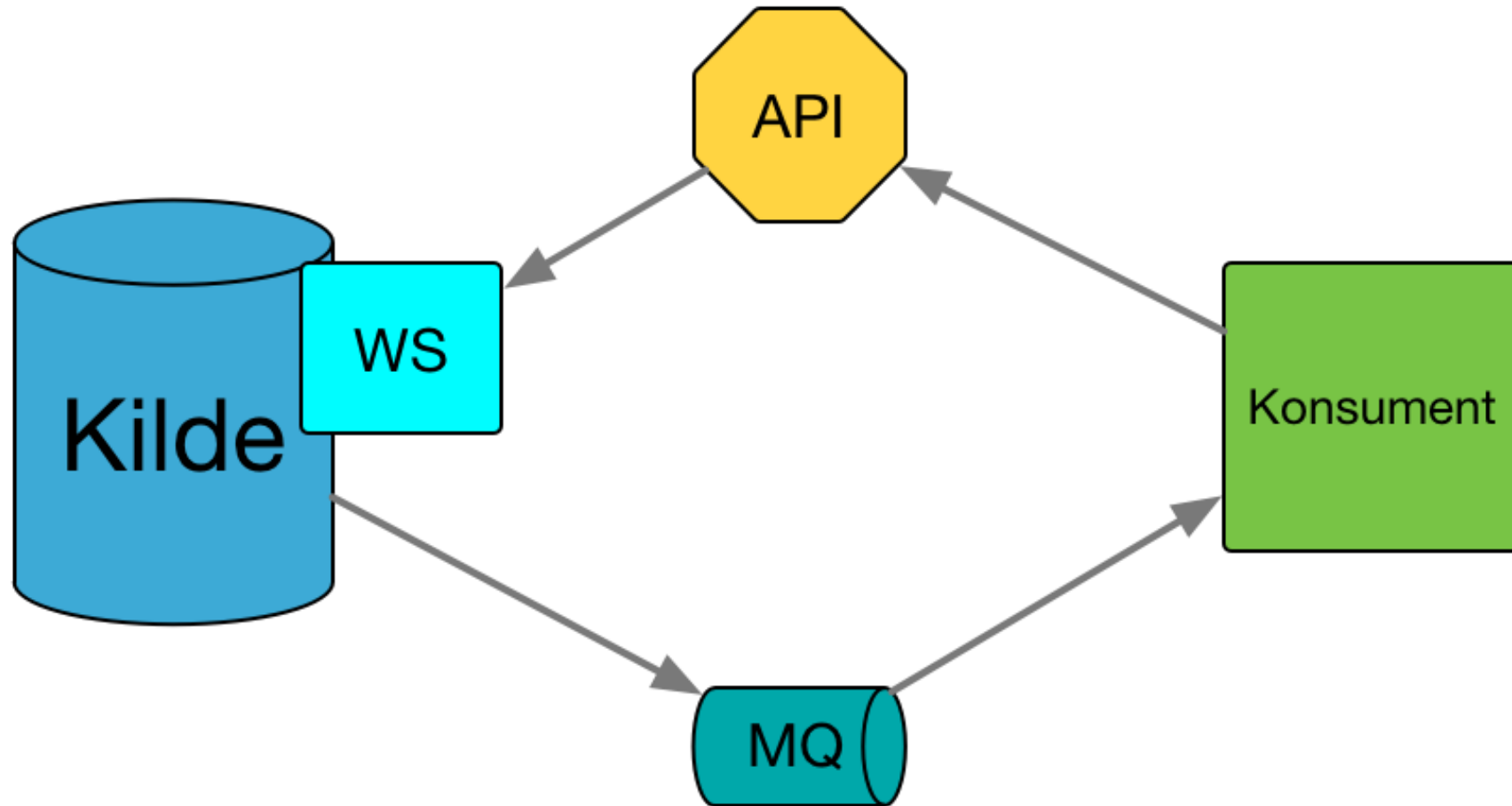
- Plattformen skal støtte endringsbaserte integrasjoner
- To uavhengige tjenester:
  - Meldingskø – RabbitMQ med selvbetjeningsportal utviklet av USIT.
  - API-manager/API-gateway – Gravitee.io
- Leveres som «Software as a Service», basert på åpen kildekode
- Hver institusjon har eget navnerom, data holdes separert for hver institusjon

Bruksområder API-management

- Dokumentasjon av tilgjengelige APIer
- Tilgangskontroll med selvbetjening
- Helhetlig oversikt over aktive integrasjoner
- Bruksstatistikk
- Selvbetjent loggtilgang for feilsøking

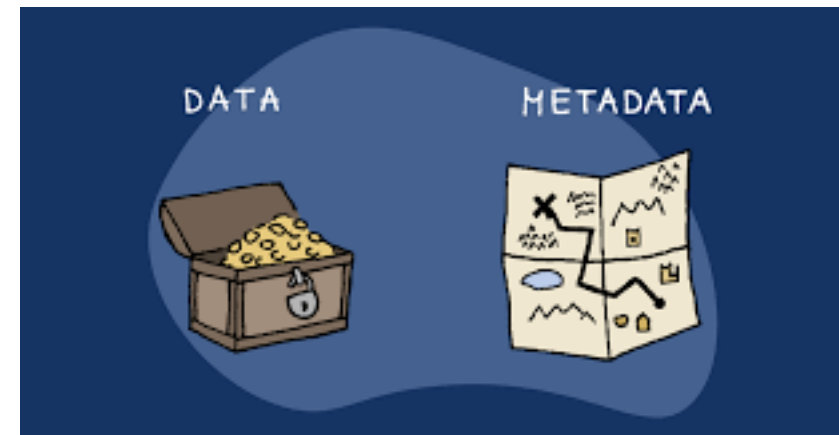

Hendelsesbasert provisjonering fra kildesystem

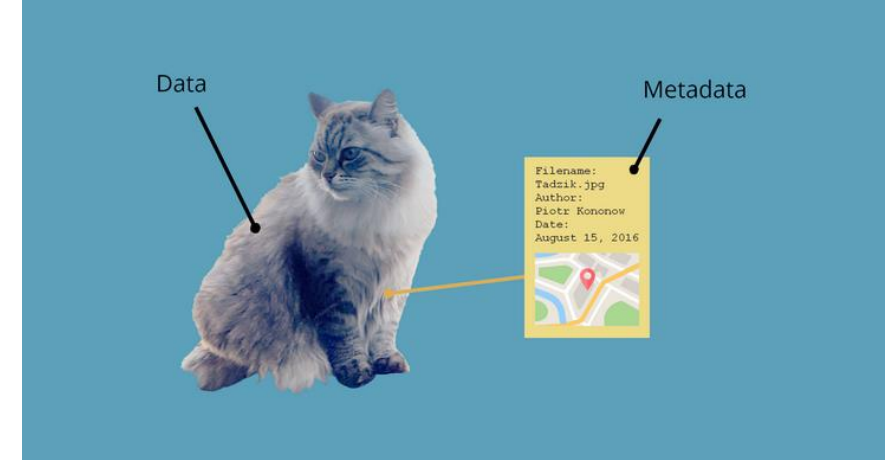

Metadata or not? FAIR data etc etc

- Hvem er konsumenten (ref Helseanalyseplattformen)
- Hva slags data har man ? Hvor galt kan det gå ?
- Hva er bruksområdet ?
- Hva er merverdien ?
- Kan man normalisere / harmonisere data, hva mister man ?
- Hvor mye vil det koste, og hva smaker det ?
- Hva er viktigst; tilgang først eller metadata først?

Metadata – the saga continues

- «Gamle data»

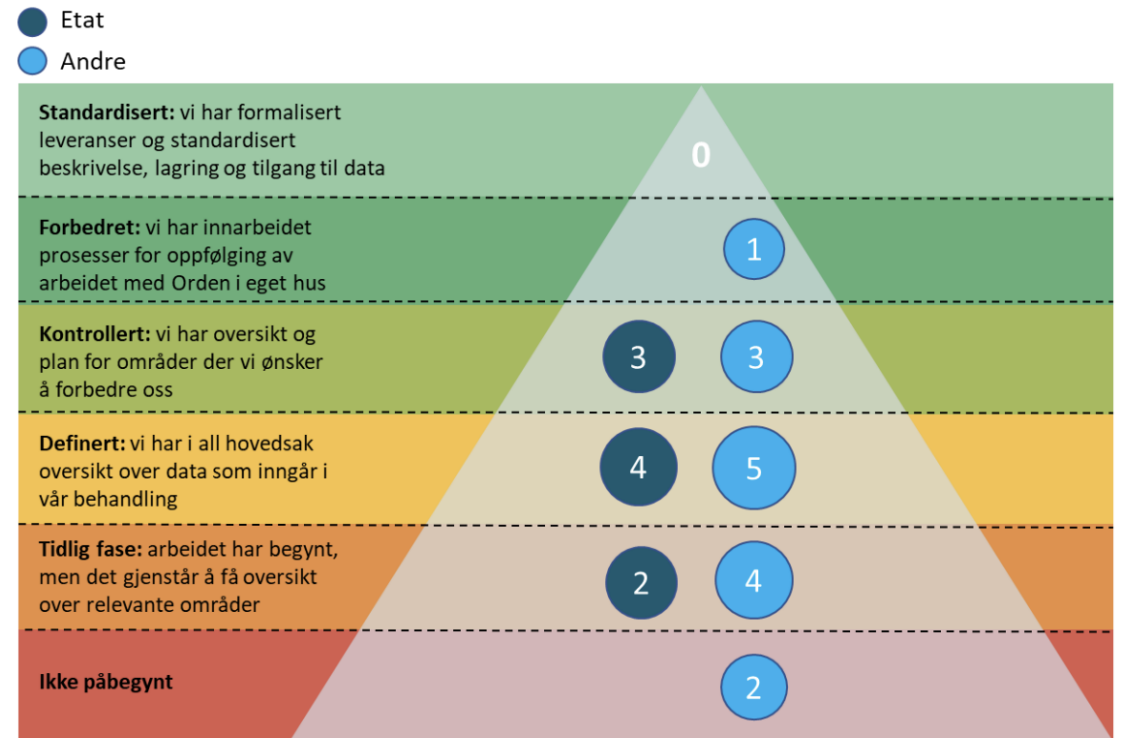
- Prioriter tilgjengelighet fremfor metadata og datakvalitet først (bruk disclaimer)
- Se på volum, konsum, dialog med brukeren etc -> hev kvaliteten der det er best ROI!
- Hva kan KI gi deg av metadata?

- «Nye data»

- krev strukturerte data med adekvate metadata så langt det er mulig
- Bruk metadatastandarder der det er mulig
- Vis initiativ der det ikke er mulig, gå deg ikke fast i mangelen på standarder

Hva så med »orden i eget hus» - mine funderinger

- Fint konsept – men langt til ROI så langt
- KI vil endre på dette totalt
- KI lykkes der man har kontroll på data
- Enheter vil etter noe tid prioritere kontroll på sine viktigste data
- Data vil få en ny rolle ettersom KI kan lette konsumet

FIGUR 5 VIRKSOMHETENES VURDERING AV TILSTAND FOR INFORMASJONSFORVALTNING I TJENESTEPRODUKSJON

Datadeling inn i fremtiden ?

- MCP foran egne data
- Agentisk KI i endepkt – *må være «aligned»*
- Fritekst spørringer
- Read-only API vil lett kunne forenkles vesentlig, værre med «write»
- Hopp over REST / GraphQL ...whatever... Som krever masse typing og koding
- Enda løsere koblinger, åpner for løsere typing, raskere produksjon
- Strukturerte data vil også her være best

<https://www.linkedin.com/company/uio-it/>

Gard Thomassen

gardot@uio.no / 93674926

Tusen takk